

Opintolainavähennys

15.10.2018

Sisällysluettelo

1 Etuusohe	1
1.1 Hyvä hallinto	1
1.2 Tavoite	1
1.3 Oikeus ja edellytykset	1
1.3.1 Lainavähennykseen oikeuttava tutkinto	2
1.3.2 Tutkinnon suoritus aika	3
1.3.3 Tutkinnon suoritus aikaa pidentävät hyväksyttävät olosuhteet	5
1.3.4 Vähennykseen oikeuttava opintolaina	7
1.3.5 Ahvenanmaan ja EU/ETA-valtion opintotukijärjestelmän piirissä olleet opiskelijat	8
1.4 Suhde muihin etuuksiin	8
1.5 Hakeminen	8
1.5.1 Vireilletulo	9
1.5.1.1 Lähettäjän vastuu	11
1.5.1.2 Asiakirjan siirto	11
1.5.2 Kuka voi hakea etuutta?	11
1.5.2.1 Edunvalvoja	11
1.5.2.2 Edunvalvontavaltuutettu	12
1.5.2.3 Asiamies eli valtuutettu	12
1.5.2.4 Lähiomainen tai muu henkilö	13
1.5.3 Hakuaika	13
1.5.4 Lisäselvitysten pyytäminen	14
1.6 Määrä	15
1.7 Maksaminen	17
1.7.1 Opintolainavähennys verotuksessa	17
1.8 Ratkaiseminen	18
1.8.1 Käsittelypaikka	18
1.8.1.1 Vastuuyksikkö	20
1.8.2 Esteellisyydestä	20
1.8.2.1 Käsittely- ja ratkaisukielto	20
1.8.2.2 Esteellisyyden toteaminen	21
1.8.3 Kuuleminen	21
1.8.3.1 Milloin asiakasta on kuultava?	21
1.8.3.2 Miten kuullaan?	21
1.8.4 Päätöksen antaminen	21
1.8.4.1 Päätöksen antaminen eräajossa	22
1.8.4.2 Päätös uudelleenkäsittelypyynnön perusteella	23
1.8.4.3 Päätös hakemuksen perusteella	23
1.9 Ilmoitusvelvollisuus	24
1.10 Päätöksen oikaisu ja poistaminen	25

1.11 Muutoksenhaku	25
--------------------------	----

1. Etuusohje

Etuusohje on toimintaohje, jota käytetään apuna etuuksien ratkaisutyössä. Ohje on ensisijaisesti tarkoitettu Kelan sisäiseen käyttöön. Ohjeen pdf-tiedosto muodostuu automaattisesti Kelan intranetissä olevan etuusohjeen verkkosivuista.

Pdf-muotoisesta etuusohjeesta puuttuvat kaikille ohjeille sisällöltään samanlaiset ohjeet

- päätöksen oikaisu ja poistaminen
- takaisinperintä
- muutoksenhaku.

Näistä on tehty omat pdf-ohjeet.

1.1. Hyvä hallinto

Hallintolaissa säännellään hyvän hallinnon perusteet. Hallintolakia sovelletaan kaikkiin hallintoasioihin Kelassa. Näihin kuuluvat **etuusasiat**, sisäisen hallinnon asiat ja sidosryhmäyhteistyö.

Hallintolaki on yleislaki. **Jos erityislaissa, esimerkiksi etuuslaissa, jostain asiasta säädetään toisin, sovelletaan erityislakia.**

Hyvän hallinnon perusteista tarkemmin

- hallintolain soveltaminen ja asiointi toisen puolesta Kelassa
- etuusohjeen kohdissa hakeminen ja ratkaiseminen

1.2. Tavoite

Opintolainavähennyksen tarkoituksena on kannustaa opintolainan käyttöön opintojen rahoitusmuotona. Tavoitteena on lyhentää korkeakouluopiskelijoiden opiskeluaikoja ja nopeuttaa siirtymistä työelämään.

1.3. Oikeus ja edellytykset

Korkeakouluopiskelija voi saada verotuksessa opintolainavähennyksen, jos hän suorittaa korkeakoulututkinnon määräajassa ja hän

- on aloittanut sen suorittamisen 1.8.2005 tai sen jälkeen
- ja on aloittanut **ensimmäiset** korkeakoulututkinto-opintonsa ennen 1.8.2014

Opiskelija voi olla oikeutettu opintolainavähennykseen myös 1.8.2014 tai sen jälkeen aloitetun korkeakoulututkinnon perusteella, jos hän on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa ennen 1.8.2014.

Opintolainavähennysoikeutta ei enää myönnetä korkeakoulututkinnon perusteella, jonka suorittamisen opiskelija aloittaa läsnä olevana opiskelijana 1.8.2019 tai sen jälkeen.

- Opintojen aloittamisella tarkoitetaan opiskelupaikan vastaanottamista tai ensimmäistä läsnäoloa syksyllä 2019 tai sen jälkeen alkavassa koulutuksessa.

Jos opiskelija on aloittanut läsnä olevana ensimmäiset korkeakouluopintonsa 1.8.2014 tai sen jälkeen, hän voi saada opintolainahyvityksen.

Opintolainavähennyksen saaminen edellyttää lisäksi, että

- opiskelija on suorittanut vähennykseen oikeuttavan tutkinnon määräajassa ja
- opiskelijalla on tutkinnon suorittamiskauden lopussa vähennykseen oikeuttavaa opintolainaa vähintään 2 500 euroa.

1.3.1. Lainavähennykseen oikeuttava tutkinto

Oikeus opintolainavähennykseen voidaan myöntää **vain yhden korkeakoulututkinnon** perusteella.

Vähennykseen oikeutettava tutkinto on **1.8.2005 tai sen jälkeen aloitettu ja ensimmäiseksi suoritettu**

- ylempi korkeakoulututkinto
- ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- alempi korkeakoulututkinto silloin, jos opiskelija on valittu suorittamaan pelkästään alempaa korkeakoulututkintoa.

Jos opiskelijalla on oikeus ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen, alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen ei tuo oikeutta opintolainavähennykseen.

Maanpuolustuskorkeakoulussa ja Poliisiammattikorkeakoulussa suoritettut korkeakoulututkinnot oikeuttavat myös lainavähennykseen.

Opintolainavähennystä ei kuitenkaan yleensä myönnetä Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijoille. Lukuvuodesta 2007-2008 alkaen useimmat Maanpuolustuskorkeakoulun opiskelijat on valittu suorittamaan alempaa ja ylempää korkeakoulututkintoa, joten opintolainavähennysoikeutta ei tutkita eikä vähennystä voida myöntää, kun opiskelija on suorittanut alemman korkeakoulututkinnon.

Opintolainavähennystä ei voida myöntää myöskään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen sen vuoksi, että opiskeluaika ylittää opintolainavähennykseen oikeuttavan tutkinnon suoritusajan. Tämä johtuu siitä, että opiskelijan on alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen työskenneltävä joukko-osastossa 3-10 vuoden ajan ennen kuin hän voi aloittaa opinnot ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseksi. Tämä työskentely ei ole sellainen olosuhde, jonka perusteella vähennykseen oikeuttavaa tutkinnon suoritusaikaa voitaisiin pidentää.

Opiskelija ei voi itse valita, minkä tutkinnon perusteella lainavähennys hänelle myönnetään. Kun opiskelija on suorittanut ensimmäisen, opintolainavähennykseen oikeuttavan tutkinnon, hän menettää oikeutensa saada opintolainavähennystä enää tämän jälkeen. Näin siitäkin huolimatta, jos ensimmäinen valmistunut tutkinto ei oikeuta lainavähennykseen liian alhaisen lainamäärän vuoksi (tai opintolainaa ei ole ollut ollenkaan) tai tutkinnon suorittamiseen käytetty aika on ollut liian pitkä.

Jos opiskelija on tutkintotietojen mukaan suorittanut samana päivänä kaksi erilaajuista tutkintoa, vähennysoikeus ratkaistaan **eräajossa** sen tutkinnon perusteella, joka on rekisteröity Kelassa

aiemmin (tekninen järjestys). On mahdollista, että opiskelija ei saa opintolainavähennystä kyseisen tutkinnon perusteella tai vähennys on sen perusteella pienempi. Opiskelijan on tällöin tehtävä uudelleen käsittely- tai oikaisupyyntö. Kun asia ratkaistaan **tapahtumakäsittelyssä**, vähennysoikeus ratkaistaan asiakkaalle paremman tutkinnon perusteella.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 16 c §)

Opintojen aloittaminen

Opintojen aloittamisella tarkoitetaan opiskelijavalintaan liittyvää opiskelupaikan vastaanottamista. Opiskelijan on siis pitänyt osallistua korkeakoulun opiskelijavalintaan ja hänen on pitänyt ilmoittaa ottavansa vastaan opiskelupaikka 1.8.2005 (käytännössä lukuvuodeksi 2005–2006) tai sen jälkeen, jotta hän olisi oikeutettu opintolainavähennykseen. Muulla tavalla opintonsa aloittaneet (esim. pääainetta tai koulutusohjelmaa vaihtaneet) eivät ole oikeutettuja lainavähennykseen.

Lainavähennykseen ovat oikeutettuja myös ne opiskelijat, jotka ovat opiskelijavalinnassa ottaneet vastaan opiskelupaikan jo ennen 1.8.2005, mutta ilmoittautuvat näissä opinnoissa ensimmäisen kerran läsnä oleviksi vasta 1.8.2005 tai sen jälkeen.

Opintolainavähennyksen voivat saada vain ne opiskelijat, jotka ovat edellä kerrotulla tavalla aloittaneet **ensimmäiset** korkeakoulututkinto-opintonsa ennen 1.8.2014 (ensimmäinen läsnäololukuvuosi on 2013–2014 tai aiempi). Jos opiskelija on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa 1.8.2014 tai sen jälkeen, hän voi ehkä saada opintolainahyvityksen.

Opiskelija voi olla oikeutettu opintolainavähennykseen myös 1.8.2014 tai sen jälkeen aloitetun korkeakoulututkinnon perusteella, jos hän on aloittanut ensimmäiset korkeakoulututkinto-opintonsa ennen 1.8.2014.

Esimerkki

Opiskelija keskeyttää syksyllä 2013 aloitetun korkeakoulututkinnon suorittamisen ja ottaa uuden opiskelupaikan vastaan korkeakoulussa syksyllä 2014. Opiskelija suorittaa 210 op:n laajuisen ammattikorkeakoulututkinnon. Tutkinnon tavoiteaika on 3,5 lukuvuotta ja määräaika 4,5 lukuvuotta. Opiskelija valmistuu joulukuussa 2017 ja on oikeutettu opintolainavähennykseen.

Erillinen maisteriohjelma katsotaan korkeakouluopintojen aloittamiseksi, jos opiskelija on valintakokeiden kautta vastaanottanut opiskelupaikan maisteriohjelmassa.

1.3.2. Tutkinnon suoritus aika

Jotta opiskelija voisi olla oikeutettu opintolainavähennykseen, hänen tulee suorittaa lainavähennykseen oikeuttava korkeakoulututkinto määräajassa.

Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneella on oikeus lainavähennykseen, kun tutkinnon suorittamiseen käytetty aika ylittää yliopistolain nojalla säädetyn kyseisen tutkinnon laajuuden mukaisen ajan enintään kahdella lukuvuodella.

Ylemmän korkeakoulututkinnon lainavähennykseen oikeuttava aika määräytyy alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon yhteenlasketun laajuuden mukaan.

Yleisin alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon yhteenlaskettu laajuus on 300 opintopistettä ja tutkinnon suorittamisen tavoiteaika 5 lukuvuotta. Tällainen tutkinto tulee suorittaa 7 lukuvuodessa, jotta opiskelijalla olisi oikeus opintolainavähennykseen.

Jos opiskelija on suorittanut **pelkän ylemmän korkeakoulututkinnon** ilman siihen kuuluvaa alemmaa korkeakoulututkintoa (maisteriohjelmassa tai muutoin), lainavähennykseen oikeuttava suoritusajaksi määräytyy alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon yhteenlasketun laajuuden mukaan. Jos vastaavan alemman korkeakoulututkinnon määrittely ei ole yksiselitteistä, sen laajuutena voi käyttää 180 opintopistettä (3 lukuvuotta).

Ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella on oikeus vähennykseen, kun tutkinnon suorittamiseen käytetty aika ylittää ammattikorkeakoululain nojalla säädetyn tutkinnon laajuutta vastaavan ajan enintään yhdellä lukuvuodella.

Esimerkiksi 240 opintopisteen laajuisen ammattikorkeakoulututkinnon tavoiteaika on 4 lukuvuotta, joten tutkinto tulee suorittaa enintään 5 lukuvuoden kuluessa.

Esimerkiksi 90 opintopisteen laajuisen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tavoiteaika on 1,5 lukuvuotta, joten tutkinto tulee suorittaa enintään 2,5 lukuvuoden kuluessa.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneella on kyseisen tutkinnon perusteella oikeus lainavähennykseen vain, jos hänet on valittu suorittamaan pelkästään alempi korkeakoulututkinto. Tällaisen tutkinnon suorittaneella on oikeus opintolainavähennykseen, jos tutkinnon suorittamiseen käytetty aika ylittää tutkinnon laajuutta vastaavan ajan enintään yhdellä lukuvuodella.

180 opintopisteen laajuisen alemman korkeakoulututkinnon tavoiteaika on 3 lukuvuotta. Lainavähennykseen oikeuttava tutkinnon suoritusajaksi on siten enintään 4 lukuvuotta.

Ulkomaisessa korkeakoulussa suoritettujen tutkintojen osalta tutkinnon suoritusajat määräytyvät vastaavin perustein.

Tutkinnon suoritusajan laskeminen

Lainavähennykseen oikeuttavan tutkinnon suoritusajan laskeminen

- alkaa sen lukukauden alusta, jona opiskelija on ensimmäisen kerran ottanut vastaan opiskelupaikan korkeakoulussa (1.8.2005 tai sen jälkeen) ja
- päättyy ensimmäisen lainavähennykseen oikeuttavan tutkinnon suorittamislukukauden loppuun.

Suoritusajan laskeminen alkaa siis aina 1.8./1.1. ja päättyy 31.7./31.12.

Suoritusajan laskeminen alkaa opiskelupaikan vastaanottamisesta, vaikka opiskelija todellisuudessa aloittaisi opintonsa vasta myöhemmin. Esimerkiksi poissaolevaksi ilmoittautuminen aloittaa myös suoritusajan laskemisen. Suoritusajan laskeminen voi myös alkaa opiskelijan tutkinto-opintojen ensimmäisestä läsnäololukukaudesta, jos se on aikaisempi kuin ensimmäinen opiskelupaikan vastaanottaminen.

Siirtymävaihe. Jos opiskelija on ottanut vastaan opiskelupaikan ennen 1.8.2005 ja ilmoittautuu ensimmäisen kerran läsnä olevaksi 1.8.2005 tai sen jälkeen, tutkinnon suoritusajan laskeminen alkaa aina 1.8.2005.

Suoritusajan laskeminen alkaa aina ensimmäisestä opiskelupaikan vastaanottamisesta (1.8.2005 tai sen jälkeen) myös siinä tapauksessa, että opiskelija myöhemmin on vaihtanut suorittamaansa tutkintoa.

Opintolainavähennykseen oikeuttava tutkinnon suoritusajaksi määritellään aina ensimmäisenä suoritettavan, vähennykseen oikeuttavan tutkinnon tavoiteajan perusteella (aloitettu 1.8.2005

tai sen jälkeen). Opiskelijan ennen 1.8.2005 harjoittamia korkeakouluopintoja ei oteta huomioon lainavähennykseen oikeuttavaa tutkinnon suoritusaikaa laskettaessa.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 16 d §)

1.3.3. Tutkinnon suoritusaikaa pidentävät hyväksyttävät olosuhteet

---

Tutkinnon suoritus aika voi olla enintään kaksi lukuvuotta määräaikoja pidempi, jos opinnot ovat lainavähennykseen oikeuttavan suoritusajan aikana viivästyneet asevelvollisuuslain, siviilipalveluslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen tai oman sairauden vuoksi. Jos opiskelijalla on pidennysperuste, se pidentää aikaa, jolta uusi pidennysperuste voidaan huomioida. Katso esimerkki 2.

Tutkinnon suoritus aika voi olla määräaikoja pidempi myös silloin, jos opinnot ovat viivästyneet oman lapsen hoitamisen vuoksi. Tällä perusteella määräaikaa voidaan pidentää yli kahdella lukuvuodella.

Huomioon voidaan ottaa vain ne lukukaudet, jolloin opiskelija on

- ollut varusmiespalveluksessa, naisten vapaaehtoisessa asepalveluksessa tai siviilipalveluksessa (palveluksessaolopäivät huomioidaan)
- saanut sairauden perusteella sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa kuntoutustukea, eläkettä tai korvausta
- saanut lapsen hoitamisen perusteella sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa

Hyväksyttävänä pidennysperusteena voidaan huomioida myös ulkomaisen lainsäädännön mukainen vastaava palvelus ja ulkomailta saatu vastaava etuus.

Tutkinnon suoritus aikaa pidentänyt seikka voidaan ottaa huomioon vain, jos palveluskausi tai etuuden maksukausi on yhtäjaksoisesti kestänyt vähintään kuukauden. Yhden lukukauden aikana voidaan ottaa huomioon vain yksi pidentämiseen oikeuttava jakso. Jakso voi kuitenkin sisältää eri pidennysperusteita, jos se on yhtäjaksoista aikaa (esimerkiksi palveluksessaolo- ja sairauspäivärahopäiviä). Vähintään yhden kuukauden jakso oikeuttaa yhden lukukauden pidennykseen opintolainavähennykseen oikeuttavassa tutkinnon suorittamisajassa.

Kuukauden aikaa ei ole opintotukilaissa määritelty, joten rajatapaukset ratkaistaan asiakkaan eduksi. Yhtäjaksoinen aika jakson alkamispäivästä seuraavaan kuukauden samannumeroista päivää edeltävään päivään on tavanomainen ja hyväksyttävä kuukauden määritelmä. Mutta kuukaudeksi täytyy hyväksyä myös kokonaisen kalenterikuukauden kestänyt jakso (esimerkiksi helmikuu ja 28/29 päivää).

Kun on kyse päivärahasta tai muun etuuden saamisesta, vähintään kuukauden myöntöjaksolla tarkoitetaan yhtäjaksoista jaksoa, jonka ajalta opiskelijalle on myönnetty päivärahaa tai muuta etuutta, jakson ensimmäisestä päivästä sen viimeiseen päivään. Huomioon otetaan myöntöjakson kaikki kalenteripäivät, vaikka päivärahaa tai muuta etuutta ei sen määräytymissääntöjen mukaisesti maksettaisikaan kaikilta päiviltä. Myös sellainen jakso huomioidaan, jolta päiväraha tai muu etuus on myönnetty, mutta sen määrä on ollut 0 euroa. Sen sijaan niitä jaksosia ei oteta huomioon, joilta päivärahaa tai muuta etuutta ei ole myönnetty esimerkiksi omavastuu- tai karenssiaikojen perusteella.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 16 e §)

Esimerkki

Jos opiskelija aloittaa yhteensä 300 opintopisteen laajuisen alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen syksyllä 2013, hänen tulee opintolainavähennyksen saadakseen pääsäännön mukaan valmistua viimeistään kevätlukukauden 2020 loppuun mennessä. Jos opiskelija on kuitenkin opintolainavähennykseen oikeuttavan ajan kuluessa ollut kahden lukukauden aikana naisten vapaaehtoisessa asepalveluksessa hänelle on yhden lukukauden aikana myönnetty sairauspäivärahaa vähintään kuukauden ajalle ja hän on saanut lapsen siten, että äitiys- ja vanhempainrahaa on maksettu kahden lukukauden aikana kumpanakin vähintään kuukauden ajan, hän on oikeutettu vähennykseen vielä suorittaessaan tutkinnon vuoden 2022 loppuun mennessä. Pidennystä kertyy siis 5 lukukautta sillä edellytyksellä, että eri pidennysperusteet ovat vaikuttaneet eri lukukausien aikana.

Esimerkki

Opiskelija suorittaa 300 opintopisteen yliopistotutkintoa. Hän voi saada opintolainavähennyksen, jos hän suorittaa tutkinnon 7 lukuvuodessa. Jos hän on ottanut opiskelupaikan vastaan syksyllä 2013, määräaika pidettävistä syyistä huomioidaan vain ajalta 1.8.2013 – 31.7.2020.

Opiskelija suorittaa asevelvollisuuden syksyn 2013 ja kevään 2014 aikana niin, että opintolainavähennykseen oikeuttavaa määräaika voidaan pidentää 1 lukuvuodella. Tutkinto on suoritettava viimeistään 31.7.2021.

Opiskelija sairastuu kevään 2021 aikana ja saa sairauspäivärahaa vähintään kuukauden ajan. Määräaika voidaan pidentää 0,5 lukuvuodella. Hän voi saada opintolainavähennyksen, jos hän saa tutkinnon suoritettua viimeistään 31.12.2021.

Pidennysperusteiden huomioon ottaminen

Jos vähintään kuukauden jakso ajoittuu kahdelle lukukaudelle siten, että pidennysperuste ei kummankaan lukukauden aikana kestä vähintään kuukautta, opintolainavähennykseen oikeuttavaa tutkinnon suorittamisaikaa voidaan pidentää yhdellä lukukaudella. Pidentämisperuste kohdistetaan sille lukukaudelle, jonka aikana peruste on voimassa pidempään. Jos pidennysperuste on voimassa kummankin lukukauden aikana yhtä pitkään, kohdistetaan se näistä lukukausista ajallisesti ensimmäiseen.

Jos yli kuukauden kestävä pidennysperuste on voimassa kahden lukukauden aikana niin, että se kestää toisen lukukauden aikana vähintään kuukauden ja toisen lukukauden aikana alle kuukauden, pidennysperuste kohdistetaan sille lukukaudelle, jonka aikana se on voimassa vähintään kuukauden.

Jos saman lukukauden aikana on useita vähintään kuukauden mittaisia pidennysperusteita, otetaan ensisijaisesti huomioon oman lapsen hoitamisen perusteella määräytyvä pidennysperuste.

Sovellettava lainkohta (kumottu OTA 869/2017 8 §)

Pidennysperusteiden selvittäminen

Opintolainansaajan on esitettävä pyyntö opintolainavähennykseen oikeuttavan tutkinnon suorittamiseen käytetyn ajan pidentämisestä. Pyyntö tulee olla selvitys edellä tarkoitetuista opiskeluaikaa pitkästä syistä. Pyyntö on tehtävä joko hylkäävän päätöshetken jälkeen tehdyssä uudelleenarvioinnissa tai opintolainavähennyshakemuksessa.

Lainansaajan pyynnöstä Kela tarkistaa omista rekistereistään, voidaanko selvityksen esittäjän opintolainavähennykseen oikeuttavaa aikaa pidentää. Jos pidennyksen perusteena on tieto asevelvollisuuden, siviilipalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalvelun suorittamisesta taikka muu seikka, jonka ei voida katsoa olevan Kelan tiedossa, hakijan tulee toimittaa siitä selvitys Kelalle (esimerkiksi kopio sotilaspassista tai palvelustodistuksesta).

Kelan rekistereistä selvitettävät päiväraha- yms. tiedot ovat kyseltävissä 6 vuotta etuuden päättymisestä. Tätä vanhemmat tiedot voi kysyä sähköpostilla Etuuspalvelujen lakiyksikön opintotukiryhmästä.

Kun on kyse ulkomailla suoritetusta ase- tai siviilipalveluksesta tai ulkomailta saadusta etuudesta, lainansaajan on toimitettava riittävät selvitykset palveluskaudesta tai etuuden myöntöjaksosta sekä siitä, että kyseessä on hyväksyttävä pidennysperuste.

Sovellettava lainkohta (kumottu OTA 869/2017 7 §)

1.3.4. Vähennykseen oikeuttava opintolaina

Opintolainavähennysoikeuden myöntämiseksi opiskelijalla tulee olla tutkinnon suorittamislukukauden lopussa vähennykseen oikeuttavaa opintolainaa yli **2 500 euroa**. Myös aikuiskoulutustukeen liittyvän lainatakauksen perusteella myönnettyt opintolainat ovat opintolainavähennysoikeuden piirissä.

Vähennykseen oikeuttavalla opintolainalla tarkoitetaan lainavähennykseen oikeuttavien korkeakouluopintojen suorittamisen aikana kertynyttä opintolainaa. Tällä tarkoitetaan huomioon otettavien korkeakouluopintojen (1.8.2005 tai sen jälkeen aloitetut opinnot) ensimmäistä aloituspäivää edeltävän lukukauden lopun ja vähennykseen oikeuttavan tutkinnon suorittamislukukauden lopun välisenä aikana kertynyttä opintolainan määrää. Kyseisenä aikana lainaan pääomitettuja korkoja ei kuitenkaan huomioida. (TVL 1535/1992 127 d § 2 mom)

Tältä väliltä huomioidaan kaikki nostetut opintolainat riippumatta siitä, mihin opintoihin laina on myönnetty (myös esimerkiksi toisen asteen opintoihin tai kesken jääneisiin korkeakouluopintoihin myönnetty opintolaina).

Lue lisää opintolainavähennykseen oikeuttavan lainan ja opintolainavähennyksen määrän laskemisesta kohdasta opintolainavähennyksen [Määrä](#).

Kela maksanut lainan takausvastuun perusteella

Opintolainavähennystä ei myönnetä, jos Kela on takaajana maksanut opiskelijan kaikki opintolainat tutkinnon suorittamislukukauden loppuun mennessä. Opiskelijalla ei tällöin ole tutkinnon suorittamislukukauden lopussa vähennykseen oikeuttavaa opintolainaa.

Opintolainavähennysoikeuteen sen sijaan ei ole vaikutusta, jos Kela maksaa takaajana opiskelijan opintolainan tutkinnon suorittamislukukauden jälkeen. Kela ilmoittaa tällöin takausvastuusuurituksina maksetut lyhennykset verottajalle ja opiskelijalla on takaajalle maksamansa lyhennyksen perusteella oikeus opintolainavähennykseen samoin edellytyksin kuin jos hän lyhentäisi varsinaista opintotukilain mukaista opintolainaa (TVL 1535/1991 127 d § 5 mom).

1.3.5. Ahvenanmaan ja EU/ETA-valtion opintotukijärjestelmän piirissä olleet opiskelijat

---

Ahvenanmaan maakuntahallitukselta opintotukea saaneet sekä EU/ETA-valtioiden opintotukijärjestelmän piirissä vastaavalla tavalla tutkinnon suorittaneet, Suomessa verovelvolliset, ovat myös opintolainavähennysoikeuden piirissä. Edellytyksenä on, että he ovat verovuonna lyhentäneet opintotukilain mukaista opintolainaa vastaavaa julkisyhteisön takaamaa tai myöntämää opintolainaa (TVL 1535/1991 127 d § 6 mom).

Näiden opiskelijoiden tulee hakea opintolainavähennystä. Lue lisää opintolainavähennysoikeuden hakemisesta kohdasta opintolainavähennyksen [Hakeminen](#).

1.4. Suhde muihin etuuksiin

Opintolainavähennyksen myöntäminen ei vaikuta muihin Kelan myöntämiin etuuksiin.

Muut Kelan myöntämät etuudet eivät estä opintolainavähennyksen myöntämistä tai vaikuta sen määrään. Tutkinnon suoritusaikaa pidentävien seikkojen arvioinnissa on kuitenkin merkitystä, onko opiskelija saanut Kelan maksamia etuuksia, esimerkiksi sairauspäivärahaa tai vanhempainpäivärahaa. Lue lisää tutkinnon suoritusaikaa pidentävistä hyväksyttävistä olosuhteista kohdasta [Tutkinnon suoritusaikaa pidentävät hyväksyttävät olosuhteet](#).

1.5. Hakeminen

Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneiden opiskelijoiden oikeus opintolainavähennykseen tutkitaan pääsääntöisesti viran puolesta korkeakouluista saatujen opiskelutietojen ja pankeilta saatujen lainatietojen perusteella. Opiskelijaa tulee hakemuksen jättämisen sijasta siis kehottaa odottamaan eräajossa annettavaa päätöstä.

Huomaa seuraava poikkeus:

Ulkomailla korkeakoulututkinnon suorittaneiden oikeus opintolainavähennykseen tutkitaan opiskelijan opintojen aloittamisesta ja tutkinnon suorittamisesta toimittaman selvityksen perusteella. Tätä tarkoitusta varten ulkomailla opiskeleville lähetetään tiedotekirje ja lomake, jolla opiskelija voi ilmoittaa Kelalle tiedot suorittamastaan tutkinnosta: [OT 29 \(Ilmoitus ulkomaisessa korkeakoulussa suoritetusta tutkinnosta\)](#).

Opiskelija saattaa hakea opintolainavähennystä heti tutkinnon suoritettuaan, ennen kuin Kela on saanut vähennysratkaisussa tarvittavat lainatiedot. Hakemus ratkaistaan vasta sitten, kun lainatiedot on saatu. Opiskelijalle ilmoitetaan asiasta asiakaskirjeellä.

Hakemus tulee toimittaa Kelaan. Jos opiskelija toimittaa hakemuksen oppilaitokselle, sen katsotaan tulleen vireille silloin, kun oppilaitos on ottanut hakemuksen vastaan. Tämä on myös hakemuksen saapumispäivä etuusjärjestelmässä.

Jos opintolainahyvityksen piiriin kuuluva hakee opintolainavähennystä (tai päinvastoin), opiskelijalle annetaan hylkäävä päätös vähennyksestä. Samalla tutkitaan opiskelijan oikeus opintolainahyvitykseen. Opiskelijan tilannetta voidaan selvittää hänelle puhelimitse, Viestipalvelun avulla tai asiakaskirjeellä. Jos opiskelijalle voidaan myöntää opintolainahyvitys, se tehdään ilman uutta hakemusta.

Lue lisää päätöksenantomenettelystä (Ratkaiseminen > Päätöksen antaminen eräajossa)

Opintolainavähennysoikeuden hakeminen

Seuraavien ryhmien opintolainavähennysoikeutta ei voida tutkia viran puolesta, vaan heidän tulee hakea opintolainavähennysoikeutta

- Ahvenanmaan maakuntahallituksen opintotukijärjestelmän piirissä olleet opiskelijat
- EU/ETA-maan opintotukijärjestelmän piirissä olleet opiskelijat, jotka ovat Suomessa verovelvollisia ja maksavat Suomen opintolainoja vastaavien lainojen lyhennyksiä
- Muut, jotka katsovat olevansa oikeutettuja opintolainavähennykseen, mutta eivät ole saaneet päätöstä tai hylkäävää päätösehdotusta tutkinnon suorittamislukukautta seuraavan lukukauden loppuun mennessä. (Esim. ulkomailla suoritettua korkeakoulututkintoa ei ole ilmoitettu Kelalle tai ulkomaisen opintotukijärjestelmän mukainen opintolain ei ole Kelan tiedossa.)

Opintolainavähennystä haetaan lomakkeella [OT 20 Opintolainavähennyshakemus](#).

Ahvenanmaan maakunnan opintotukijärjestelmän tai toisen EU/ETA-valtion opintotukijärjestelmän mukaisen opintolainan saajan tulee toimittaa Kelalle hakemus opintolainavähennyksen myöntämisestä sekä selvitys siitä, että hänellä on opintotukilain mukaista opintolainaa vastaavaa opintolainaa. Lisäksi hänen tulee toimittaa tämän lainan osalta selvitys opintolainan määrästä sekä tiedot opintolainan lyhennyksistä. Hakemuksen yhteydessä tulee esittää selvitys myös mahdollisista tutkinnon suorittamisaikaa pidentäneistä olosuhteista. (OTA 869/2017 10 §)

Valuuttakurssina käytetään

- opintolainan määrässä tutkinnon suorittamislukukauden viimeisen päivän valuuttakurssia
- opintolainan lyhennyksissä lyhennysvuoden keskipurssia.

[Suomen Pankin valuuttakurssit](#) (valitse Näytä tiedot: päivätasolla tai vuositasolla)

Hakemuksen ratkaisemisesta katso: [Päätös hakemuksen perusteella](#).

Hakemuksen liitteet

- kopio tutkintotodistuksesta, jos tutkinto on suoritettu ulkomailla (käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi, jos todistus on muunkielinen)
- selvitykset mahdollisista pidennysperusteista
  - todistus palveluksessaoloajasta (esimerkiksi kopio sotilaspassista tai palvelustodistuksesta)
  - etuuden myöntäjän todistus muista kuin Kelan maksamista etuuksista
- pankin tai lainan myöntäneen muun tahon todistukset
  - opintolainamäärästä tutkinnon suorittamislukukauden lopussa
  - opintolainamäärästä ennen lainavähennyksessä huomioon otettavien korkeakouluopintojen aloittamislukukauden alkua
  - huomioon otettavien korkeakouluopintojen aikana pääomitetuista koroista
  - tutkinnon suorittamisvuoden jälkeen tehdyistä lyhennyksistä (voi toimittaa myöhemminkin)

1.5.1. Vireilletulo

Lue asian vireilletulosta.

Asian vireillepanotavat

Asia pannaan vireille **kirjallisesti** (myös sähköisesti) tai **Kelan suostumuksella suullisesti**. Hakemuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Kelan etuuskien hakemisesta on erityissäännöksiä, joiden perusteella niitä haetaan yleensä erikseen vahvistetuilla hakemuslomakkeilla.

Postitse tai henkilökohtaisesti toimitettuna

Kun etuutta haetaan hakemuksella, hakemuslomake on allekirjoitettava. Jos hakemusta ei ole laadittu hakemuslomakkeelle, asia rekisteröidään vireille ja hakijaa pyydetään täyttämään hakemuslomake. Jos hakemus saapuu allekirjoittamattomana esimerkiksi postitse, siihen ei tarvitse pyytää allekirjoitusta, ellei ole syytä epäillä hakemuksen alkuperäisyyttä tai eheyttä eikä esimerkiksi sitä, että hakemus olisi asiakkaan tahdon vastainen. Lue myös Asiakirjan täydentämisestä kohdat [Hakemuslomakkeen täydentäminen](#) ja [Allekirjoitus](#).

Asia tulee vireille myös puutteellisella hakemuksella. Puutteellista hakemusta ei palauteta asiakkaalle, vaan asiakasta pyydetään täydentämään sitä. Pyydä hakemuksen täydentämistä viestillä, puhelimitse tai kirjeellä. Lue myös Asiakirjan täydentäminen.

Asiakkaalla on oikeus pyynnöstä saada todistus asiakirjan vastaanottamisesta (Kuitti Kelan toimistoon jätetyistä asiakirjoista YHT02)

Sähköisen asiointipalvelun kautta

Osassa etuuksista asiakas voi saattaa asian vireille myös sähköisellä hakemuksella käyttämällä Kelan sähköisiä asiointipalveluja.

Hänen on tällöin tunnistauduttava joko pankin verkkotunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sähköisen henkilökortin avulla. Sähköisen asiointipalvelun kautta jätetyistä hakemuksista lähtee automaattinen vastaanottokuittaus lähettäjälle.

Asia voi tulla vireille myös viestipalvelun kautta viestillä.

Tutustu verkkoasiointiin Kelassa .

Sähköpostitse tai faksilla

Asia voi tulla vireille myös sähköpostilla tai faksilla. Vireilletulotiedoista tulee käydä ilmi mitä asia koskee sekä lähettäjän nimi ja yhteystiedot.

Etusasioita (etuuteen liittyvät tiedot, hakemus tai hakemuksen liitteet) **ei** kuitenkaan tule Kelaan lähettää **sähköpostilla** tietoturvasyistä, koska sähköpostin lähettäjä koskevaa tietoa voidaan muokata helposti teknisesti. Henkilön sähköinen tunnistaminen ei ole käytössä Kelan sähköpostissa. Kela ei voi ohjata tai suositella asiakasta lähettämään salassa pidettäviä tietoja suojaamattomassa sähköpostissa. Tämän vuoksi Kela ei ilmoita sähköpostiyhteystietoja, johon etusasioita voidaan lähettää. Kela tarjoaa sähköisenä palveluna tietoturvallisen [Asiointipalvelun](#). Jos etuutta koskeva viesti lähetetään Kelaan sähköpostilla, Kelassa ei voida turvata sitä, että sähköposti saapuu Kelaan ja etusasia tulee vireille. Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla, joten vastuu sähköpostin perille menosta jää sähköpostia lähetettäessä lähettäjälle. [Katso poikkeukset](#).

Faksina toimitettu hakemus tulee vireille faksin saapumispäivänä. Faksatussa hakemuksessa oleva allekirjoitus on riittävä, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä ole syytä epäillä asiakirjan alkuperäisyyttä ja säilymistä muuttumattomana. Tällöin alkuperäistä hakemuslomaketta ei tarvitse toimittaa myöhemmin.

Suullisesti

Tietyissä tilanteissa asia voi tulla vireille myös asiakkaan suullisen hakemuksen tai ilmoituksen perusteella (esimerkiksi etuuden lakkautus tai päätöksen oikaisu asiakkaan eduksi). Suullisesti saadut tiedot on aina dokumentoitava Oiwan yhteydenottoon. Luo tarvittaessa toimeksiantotyö ja liitä yhteydenotto siihen.

Lue [suullisesta hakemisesta](#).

1.5.1.1. Lähettäjän vastuu

Lähettäjä vastaa asiakirjan perillemenosta oikeaan osoitteeseen oikeassa ajassa. Asiakkaalla on ensisijainen velvollisuus selvittää, minkä viranomaisen tehtäviin asiakirjan käsittely kuuluu. Asiakas vastaa myös siitä, että asiakirja tulee perille toimivaltaiseen viranomaiseen ennen määräajan päättymistä. Esimerkiksi postinkulun viivästyminen ei poista lähettäjän vastuuta. Asiakkaan on varmistettava, että kirjeessä on tarpeeksi postimerkkejä. Lue myös [asiakirjan siirrosta](#).

1.5.1.2. Asiakirjan siirto

Jos Kelaan on erehdyksessä toimitettu hakemus tai muu asiakirja, sitä ei saa jättää käsittelemättä vaan se on viipymättä siirrettävä toimivaltaiseksi katsottavalle viranomaiselle.

Lue asiakirjan siirrosta.

1.5.2. Kuka voi hakea etuutta?

Tässä ohjeessa on kerrottu yleiset säännöt siitä, kuka voi hakea etuutta missäkin tilanteessa. Tämän lisäksi on olemassa etuuskohtaisia säännöksiä, jotka voivat joko poiketa näistä yleisistä ohjeista tai täydentää niitä. Etuuskien osalta katso myös kohta Maksaminen.

1.5.2.1. Edunvalvoja

Jos edunvalvoja on **määrätty hoitamaan päämiehen** (edunvalvonnan alainen henkilö) **taloudellisia asioita** tai taloudellisia asioita ja varallisuutta/omaisuutta

- edunvalvojalla **on oikeus** hakea etuutta päämiehen puolesta
- eikä päämiehen **toimintakelpoisuutta ole rajoitettu taloudellisten asioiden hoitamisen osalta**, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **joko päämies itse tai edunvalvoja**
- mutta päämiehen oikeustoimikelpoisuutta **on rajoitettu** siten, ettei hän voi hoitaa taloudellisia asioitaan, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **vain** edunvalvoja.
- ja päämies on **julistettu vajaavaltaiseksi** etuutta voi hakea **vain** edunvalvoja
- etuus **maksetaan** edunvalvojalle tai hänen määräämälleen etuudensaajan tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvojasta.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä. **Tarkista** edunvalvojan **tehtävän sisältö** [holhousasioiden rekisterikyselyllä](#). Holhousasioiden rekisteristä näkyy

- edunvalvojan nimi ja tunniste tiedot
- tieto edunvalvonnan alkamis- tai lakkaamisajankohdasta
- tieto edunvalvojan tehtävästä ja henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta (onko rajoitettu vai ei)
- tieto siitä, mikä viranomaisen on ratkaissut asian.

Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälitteet (Holhousasioiden rekisteri). Tee kysely antamalla etuudensaajan henkilötunnus. Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä.

Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista.

Lue lisää edunvalvoja täysi-ikäiselle henkilölle, edunvalvojan rinnakkainen puhevalta, toimintakelpoisuuden rajoittaminen ja edunvalvojan puhevalta, täysi-ikäisen vajaavaltaisen puhevalta ja edunvalvonnan päättyminen.

1.5.2.2. Edunvalvontavaltuutettu

Edunvalvontavaltuutettu voi hakea etuutta päämiehensä puolesta

- jos edunvalvontavaltuutus on asianmukaisesti vahvistettu ja rekisteröity ja kun edunvalvontavaltuutus kattaa taloudellisten asioiden, kuten etuusasioiden hoidon
  - tuki maksetaan edunvalvontavaltuutetun ilmoittamalla tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvontavaltuutuksesta.

- Edunvalvontavaltuutus merkitään holhousasioiden rekisteriin.
- Tiedon voimassa olevasta edunvalvontavaltuutuksesta saat henkilötietojen kyselyllä HEKY/ Henkilötiedot/Perhetiedot.
- Tieto edunvalvontavaltuutuksesta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä.
- **Holhousasioiden rekisteristä** rekisterikyselyllä näkyy **edunvalvontavaltuutetun nimi** ja tunniste.
- Tarkempi tieto edunvalvontavaltuutetun tehtävästä selviää edunvalvontavaltakirjasta.
- Selvitä aina myös edunvalvontavaltuutuksen sisältö
- Jos valtuutusta ei ole liitetty hakemukseen tai sitä ei ole toimitettu aiemmin Kelaan, tarkista **valtuutuksen sisältö** edunvalvontavaltuutetulta tai maistraatista ja dokumentoi Oiwaan.

Lue lisää edunvalvontavaltuutuksesta ja miten menetellään kun edunvalvontavaltuutettu hoitaa taloudellisia asioita.

1.5.2.3. Asiamies eli valtuutettu

Asiamies eli valtuutettu voi hakea etuutta päämiehen puolesta. Asiamiehen on

- esitettävä valtakirja tai
- muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan valtuuttajaa

Jos asiamiehenä toimii julkinen oikeusavustaja, Suomen Asianajajaliittoon kuuluva asianajaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, hänen ei tarvitse esittää valtakirjaa Kelassa, **ellei ole syytä epäillä** valtuutuksen todenperäisyyttä.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista pidetään julkista luetteloa (oikeudenkäyntiavustajaluettelo). Tiedon siitä, onko lakimies saanut luvan toimia oikeudenkäyntiavustajana, voi tarkistaa oikeushallinnon asiointipalvelusta (<https://asiointi.oikeus.fi/>)

[web/asiointi/oikeudenkayntiavustajaluettelo](#)). Asianajajan kuulumisen Asianajajaliittoon voi tarkistaa Asianajajaliiton sivuilta etsi asianajaja –haulla (https://www.asianajajaliitto.fi/etsi_asianajaja).

Valtuuttajan on kuitenkin **asioitava henkilökohtaisesti, jos** se on tarpeen asian selvittämiseksi.

Lue lisää asiamiehen valtuutukseen perustuvasta oikeudesta toimia päämiehen puolesta ja asiamiehestä ilman valtakirjaa.

1.5.2.4. Lähiomainen tai muu henkilö

Lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti huolehtii henkilöstä **voi hakea etuutta** toisen puolesta

- jos henkilö **ei** sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia **itse pysty** hakemaan etuutta (tai muutoin huolehtimaan eduistaan ja oikeuksistaan) **eikä** hänellä ole **edunvalvojaa**. Tämä edellyttää myös sitä, että Kela **hyväksyy** lähiomaisen tai muun henkilön toimimaan toisen puolesta ja että **etuuslaissa on tästä asiasta säännös**
- kansaneläkelain etuudet (KEL 568/2007 54 § 2 mom.)
- vammaisetuudet (570/2007 15 § 2 mom.)
- kuntoutusetuudet ja kuntoutusrahaetuudet (566/2005 5 luku 42 §)
- eläkkeensaajan asumistuki (EAL 571/2007 3 luku 20 § 2 mom.)
- sairausvakuutuslain mukaiset etuudet (SVL 1224/2004 15 luku 2 § 3 mom.) ja
- vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelua koskevat asiat (133/2010 13 § 2 mom.)

Tällaisen henkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa, vaan hänen esiintymisensä perustuu Kelan hyväksyntään.

Lue lisää miten lähiomainen tai muu päämiehestä huolehtinut henkilö voi käyttää puhevaltaa ja miten hyväksyminen kirjataan.

1.5.3. Hakuaika

Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneiden opiskelijoiden oikeus opintolainavähennykseen tutkitaan pääsääntöisesti viran puolesta korkeakouluista saatujen opiskelutietojen ja pankeilta saatujen lainatietojen perusteella. Opiskelijaa tulee siis hakemuksen jättämisen sijasta kehottaa odottamaan eräajossa annettavaa päätöstä.

Opintolainavähennyksen hakemiselle ei ole säädetty hakuaikaa. Opintolainavähennysoikeutta ei kuitenkaan voida tutkia, ennen kuin tutkinnon suorittamislukukauden lopun opintolainan määrä on selvillä.

Opintolainavähennystä haetaan lomakkeella OT 20 Opintolainavähennyshakemus.

Opintolainavähennyksessä ei ole asiointipalvelun verkkohakemusta. Viestit-palvelun kautta tullut hakemukseksi katsottava viesti on myös hyväksyttävä hakemukseksi.

Ulkomaisessa korkeakoulussa tutkinnon suorittaneen on ilmoitettava suorittamansa tutkinto Kelalle. Oikeus opintolainavähennykseen tutkitaan ilmoituksen perusteella.

Opintolainavähennys voidaan myöntää verotuksessa vain niiden opintolainan lyhennysten perusteella, jotka opintolainavähennykseen oikeutettu verovelvollinen on maksanut tutkintonsa suorittamisvuotta seuraavana kymmenenä vuotena (TVL 1535/1992 127 d § 4 mom.).

1.5.4. Lisäselvitysten pyytäminen

Lue asian selvittämisestä ja lisäselvitysten pyytämisestä.

Jos asiakkaan toimittama hakemus on puutteellinen, pyydä asiakasta täydentämään hakemuslomakkeella ilmoitettuja tietoja tai toimittamaan hakemuslomakkeen liitteenä tarvittavia asiakirjoja. Selvitä ennen lisäselvitysten pyytämistä, onko tieto jo Kelassa ja voiko sitä käyttää (esimerkiksi asiakkaan aiempien hakemusten tai toisen etuuden hakemisen yhteydessä toimitetut tiedot, asiakkaan perheenjäsenten tiedot). Jos tieto on jo Kelassa käytävissä, älä pyydä selvityksiä uudelleen. Tärkeää on, että pyydät kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat lisäselvitykset mahdollisuuksien mukaan kerralla.

Huomaa, että eri etuuslaeissa on määritelty, milloin Kela saa pyytää lisäselvityksiä suoraan ulkopuoliselta taholta. Lue lisää [tietojen saamisesta muilta tahoilta](#).

Viestipalvelulla, soittamalla tai kirjallisesti

- Lisäselvitysten pyytämisen priorisointijärjestys on etuuskäsittelyssä
  - Viestipalvelu tai puhelin
  - Asiakaskirje (jos viestipalvelu tai puhelin eivät ole mahdollisia tai eivät sovellu asiakkaan tilanteeseen)
- Lisäselvitykset pyydetään ensisijaisesti viestipalvelulla tai puhelimella sen mukaan, kumpi näistä on tarkoituksenmukaisempi, ja saattaa asian paremmin päätökseen.
- Jos asiakasta ei tavoiteta viestillä tai soittamalla, asiakkaalle lähetetään asiakaskirje.
- Ilmoita asiakkaalle määräaika, mihin mennessä hänen tulee toimittaa pyydetty lisäselvitys. Kerro samalla, että asia voidaan määräajan kuluttua ratkaista, vaikka hän ei toimittaisi pyydettyä lisäselvitystä.
- Kirjaa suullisen lisäselvityspyynnön yhteydessä Oiwan yhteydenottoon, mitä lisäselvityksiä olet pyytänyt asiakkaalta ja mihin mennessä hänen tulee toimittaa ne.
- Jos asiakkaalla on jo vireillä työ Oiwassa, liitä yhteydenotto työhön, ja aseta sille tarvittaessa uusi odottamisaika.
- Ohjaa asiakas toimittamaan tarvittavat liitteet ensisijaisesti kela.fi/asiointi Liitteet ja viestit -palvelun kautta tai kerro asiakkaalle vastausosoite, johon liitteet voi lähettää. Osoitteet löydät esim. Kela.fi:stä kohdasta Henkilöasiakkaat - [Postiosoitteet](#). Käytössä on asiakkaan asuinpaikan mukaiset postilokero-osoitteet.

Viestipalvelua käytetään etuuskäsittelyssä silloin, kun asiakas on hyväksynyt viestipalvelun käytön verkossa. Sitä kannattaa käyttää erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole tarvetta asiakkaan kokonaisvaltaiseen elämäntilanteen tai palvelutarpeen kartoittamiseen.

Jos asiakkaalle soitetaan, ja hän ei vastaa puheluun, hänelle lähetetään tekstiviesti tietokoneelta 0100100-palvelusta (**Sinetin etusivu**)

- Kelassa on käytössä yhteiset tekstiviestimallit erilaisia tilanteita ja tarpeita varten. Etuuksien omat viestimallit löytyvät Etuuksien ohje –sivuilta Työvälineet otsikon alta.
- Muokkaa käyttämäsi mallia tarvittaessa asiakkaalle annetun puhelinnumeron osalta.
- Kopioi tekstiviesti ennen sen lähettämistä ja kirjaa se Oiwan yhteydenottoon

Lisäselvitykset on hyvä pyytää asiakaskirjeellä silloin, jos tämä on tarkoituksenmukaista asiakkaan tilanne, selvitysten määrä tai laatu huomioon ottaen. Vaativissa etuusasioissa voi olla kuitenkin järkevää tavoitella asiakasta esim. puhelimitse parikin vuorokautta ennen asiakaskirjeen lähettämistä.

Asiakas voi toimittaa lisäselvityksen joko viestipalvelun liitteenä, suullisesti tai kirjallisesti. Asiakas voi esimerkiksi puhelimitse täydentää hakemuslomakkeella ilmoittamatta jääneitä tietoja.

Hakemuksen liitteenä toimitettavat ulkopuolisen tahon antamat selvitykset, kuten palkkatodistus tai vuokrasopimus, on kuitenkin toimitettava viestin liitteenä tai kirjallisesti. Etuuskohtaisesti on määriteltävä, mitkä tiedot asiakkaan tulee aina toimittaa kirjallisesti.

Sähköposti ei ole tietoturvasyistä Kelassa virallinen asiointikanava. Jos asiakas kuitenkin toimittaa lisäselvityksen tai liitteitä sähköpostilla, ne hyväksytään. Lue lisää lisäselvitysten toimittamisesta sähköisesti ja liitetiedostojen vastaanottamisesta muistitikulla, CD:llä tai kännykällä.

Hakemuslomakkeen täydentäminen

- Jos asiakkaan toimittama hakemuslomake on **puutteellisesti täytetty**, älä palauta alkuperäistä hakemusta asiakkaalle täydennettäväksi, vaan pyydä häntä muutoin selvittämään hakemuslomakkeesta puuttuvia tietoja, ensisijaisesti viestipalvelun avulla.
- Kirjaa asiakkaan asiaan liittyvä täydennys tai muu tieto Oiwaan (ei-skannattavissa etuuksissa hakemuslomakkeelle tai erilliselle paperille). Jos kirjaat hakemuslomakkeelle asiakkaan ilmoittamia tietoja, erottele kirjaamasi tiedot asiakkaan omakätisistä merkinnöistä (esim. puumerkilläsi).
- Jos hakemuslomakkeesta puuttuu allekirjoitus, lue lisää allekirjoituksesta.

Lue lisää hakemuslomakkeen täydentämisestä ja asiakirjan täydentämisestä.

Määräaika lisäselvitysten toimittamiselle

Lue määräajasta lisäselvityksen toimittamiselle.

- Ilmoita lisäselvityspyynnön yhteydessä asiakkaalle määräaika, mihin mennessä pyydyt lisäselvitykset tulee toimittaa. Määräaika lisäselvitysten toimittamiselle on yleensä kaksi viikkoa, mutta se voi olla pidempikin, jos selvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Ulkomaille lähetettävään lisäselvityspyyntöön on syytä antaa pidempi määräaika. Määräaika voi olla toisaalta lyhyempikin kuin kaksi viikkoa, jos asiakas kertoo pystyvänsä toimittamaan selvityksen jo aiemmin.
- Älä pyydä samaa kerran jo pyydettyä lisäselvitystä uudelleen. Jos asiakas on kirjallisesti hakemuslomakkeessa tai muutoin ilmoittanut toimittavansa lisäselvityksiä tiettyyn määräpäivään mennessä, älä pyydä asiakasta toimittamaan näitä lisäselvityksiä.
- Jos asiakas ei toimita lisäselvityksiä määräajassa, asia voidaan määräajan kuluttua käsitellä käytettävissä olevien tietojen perusteella.
- Erityisesti ennen hylkäävän päätöksen antamista on hyvä tarkistaa, onko yhteydenotoissa, kommentteissa tai asiakaskirjeissä mainintaa asiakkaan kanssa sovitusta tai hänelle annetusta poikkeavasta määräajasta.
- Määräaika voidaan asiakkaan pyynnöstä pidentää, jos asiakas ei pysty toimittamaan lisäselvityksiä alkuperäiseen määräaikaan mennessä. Jos asiakas pyytää lisää aikaa, sovi hänen kanssaan uusi määräaika, kirjaa se Oiwan yhteydenottoon, liitä tämä odottavaan työhön ja aseta työlle tarvittaessa uusi odottamisaika. Voit antaa lisää aikaa yleensä vain kerran. Tarvittaessa määräaika voidaan tämänkin jälkeen pidentää, jos selvityksen viipyminen johtuu asiakkaasta riippumattomista syistä.
- Vaikka selvitys olisi saapunut määräajan kuluttua umpeen, se otetaan huomioon päätöksenteossa. Jos päätös on jo tehty, se voidaan tarvittaessa oikaista.

1.6. Määrä

Opintolainavähennyksen enimmäismäärä on 30 prosenttia verovelvollisella olevan vähennykseen oikeuttavan opintolainan 2 500 euroa ylittävästä määrästä (TVL 1535/1992 127 d 2 mom).

Opintolainavähennyksen määrän laskeminen

Opintolainavähennykseen oikeuttava lainamäärä lasketaan siten, että tutkinnon suorittamislukukauden lopun (31.7 tai 31.12.) opintolainamäärästä vähennetään

- huomioon otettavien korkeakouluopintojen (1.8.2005 tai sen jälkeen aloitetut korkeakouluopinnot) aloittamista edeltävän lukukauden lopun opintolainan määrä
- opintolainapääomaan opintolainavähennykseen oikeuttavana opiskeluaikana puolivuositain lisätyt (pääomitetut) korot sekä
- omavastuu 2 500 euroa

Näin saadaan opiskelijan **henkilökohtainen** opintolainavähennykseen oikeuttava lainamäärä.

Opintolainavähennykselle on säädetty kuitenkin myös tutkintokohtainen, laskennallinen enimmäislainamäärä. **Tutkintokohtainen enimmäislainamäärä** määräytyy sen lainamäärän perusteella, joka vastaa kyseisen tutkinnon tavoiteajan mukaista opintolainamäärää.

Opintolainan valtiontakauksen enimmäismäärää vastaava lainamäärä otetaan tällöin huomioon yhdeksältä kuukaudelta yhtä lukuvuotta kohti. Siltä osin kuin tutkinnon laajuus ei ole täysinä vuosia, enimmäismäärää laskettaessa otetaan huomioon opintolainaa viideltä kuukaudelta puolta lukuvuotta kohti.

Esimerkki

Tutkinto on suoritettu 1.8.2014 tai sen jälkeen:

- tutkinnon tavoiteaika 5 lukuvuotta: $5 \times 9 \text{ kk} \times 400 \text{ euroa} = 18\,000 \text{ euroa}$
- tutkinnon tavoiteaika 4 lukuvuotta: $4 \times 9 \text{ kk} \times 400 \text{ euroa} = 14\,400 \text{ euroa}$
- tutkinnon tavoiteaika 3,5 lukuvuotta: $(3 \times 9 \text{ kk} + 5 \text{ kk}) \times 400 \text{ euroa} = 12\,800 \text{ euroa}$

1.8.2017 alkaen opintolainavähennyksen määrää laskettaessa otetaan huomioon opintolainaa enintään 400 euroa tukikuukautta kohti, jos tutkinto on suoritettu suomalaisessa korkeakoulussa, tai enintään 700 euroa tukikuukautta kohti, jos tutkinto on suoritettu ulkomaisessa korkeakoulussa. Tätä ennen tutkintokohtaisen enimmäislainamäärän laskemisessa käytetään tutkinnon suoritushetkellä voimassa olevia opintolainan valtiontakauksen määriä. Aiemmin voimassa olleet opintolainamäärät ovat (suomalaisessa korkeakoulussa / ulkomaisessa korkeakoulussa):

- 1.8.2014 alkaen: 400 e/kk / 700 e/kk
- 1.8.2011–31.7.2014: 300 e/kk / 600 e/kk
- ennen 1.8.2011: 300 e/kk / 440 e/kk

Kotimaisessa oppilaitoksessa suoritetuissa tutkinnoissa käytetään aina vain kotimaan lainatakauksen määrää riippumatta siitä, onko lainansaajalla ollut jossain vaiheessa tutkintoaan ulkomailla suoritettaviin opintoihin (esimerkiksi vaihto-opiskelu) myönnetty suurempi lainatakaus. Opintojaksot ulkomailla eivät siis suurena tutkintokohtaista lainamäärää.

Jos opiskelija on lukuvuoden opiskelukuukausien lisäksi nostanut myös kesäopintojen aikaiset opintolainat, hänen tutkintokohtainen lainamääränsä on pienempi kuin henkilökohtainen lainamäärä. Opintolainavähennyksen määrä lasketaan tutkintokohtaisen lainamäärän mukaan, eli kesäopintotuen lainat eivät yleensä suurena myönnettävän opintolainavähennyksen määrää.

Opintolainavähennys lasketaan aina pienemmän lainamäärän mukaan, henkilökohtaisen tai tutkintokohtaisen lainamäärän mukaan. Opintolainavähennyksen määrä on tästä summasta 30 % (2 500 euroa ylittävästä osasta).

Katso lisäesimerkkejä kela.fi-sivuilta.

Sovellettava lainkohta (TVL 1535/1992 127 d § 3 mom)

Jos opiskelija on korkeakouluopintojen aikana (ennen tutkinnon suorittamislukukauden loppua) lyhentänyt opintolainansa tai Kela on takaajana maksanut opiskelijan opintolainoja, suoritus pienentää tutkinnon suorittamislukukauden viimeisen päivän lainamäärää ja yleensä myös opintolainavähennyksen määrää. Lyhennyksiä ei siis erikseen huomioida lainamäärissä, joita käytetään vähennyksen määrän ohjelmallisessa laskemisessa.

Ainoastaan sellaisessa poikkeuksellisessa tapauksessa, että lainansaaja pystyy todisteellisesti osoittamaan, että hän on vähennykseen oikeuttavien opintojen aikana lyhentänyt muuta kuin vähennykseen oikeuttaviin opintoihin nostettua opintolainaa, voidaan kaavamaisesta laskutavasta poiketa. Opiskelijan on tehtävä asiasta selvitys joko uudelleen käsittelypyynnössä, valituksessa tai oikaisupyynnössä.

Esimerkki

Kaavamainen laskutapa. Ammattikorkeakouluopiskelija on suorittanut 210 opintopisteen ammattikorkeakoulututkinnon määräajassa. Tutkinnon suorittamislukukauden lopussa hänellä on opintolainaa 15 640 euroa. Tästä summasta vähennetään korkeakouluopintoja edeltäneisiin toisen asteen opintoihin nostetut lainat (4 400 euroa) ja korkeakouluopintojen aikana pääomitettut korot (440 euroa). Korkeakouluopintojen aikana nostettujen opintolainojen määräksi jää 10 800 euroa. Tutkinnon tavoiteaikaa (3,5 lv) vastaava tutkintokohtainen lainamäärä on $(3,0 \text{ lv} \times 9 \text{ kk/lv} + 5 \text{ kk}) \times 400 \text{ e/kk} = 12\,800$ euroa. Lainavähennyksen määrä lasketaan henkilökohtaisen lainamäärän perusteella, koska se on pienempi. Opintolainavähennys on $(10\,800 - 2\,500) \times 30\% = 2\,490$ euroa.

Todisteellinen selvitys. Opiskelija valittaa saamastaan opintolainavähennyspäätöksestä ja osoittaa pankkitositteilla, että hän on korkeakouluopintojen aikana maksanut pois toisen asteen opintoihin nostamansa opintolainan (4 400 euroa). Tutkinnon suorittamislukukauden lopun lainamäärästä (15 640 euroa) vähennetään siten vain pääomitettut korot (440 euroa), koska opiskelija on todisteellisesti nostanut korkeakouluopintojensa aikana opintolainaa 15 200 euroa. Lainavähennyksen määrä lasketaan tutkintokohtaisen lainamäärän perusteella, koska se on pienempi. Opintolainavähennys on $(12\,800 - 2\,500) \times 30\% = 3\,090$ euroa.

1.7. Maksaminen

Opintolainavähennys ei ole Kelan maksama etuus, vaan verotuksessa tehtävä vähennys. Vähennyksen toimeenpanosta verotuksessa huolehtii verohallinto viran puolesta.

1.7.1. Opintolainavähennys verotuksessa

Opintolainavähennykseen oikeutettu saa vähentää verosta maksamaansa opintolainan lyhennystä vastaavan määrän. Vähennyksen enimmäismäärä on 30 prosenttia verovelvollisella olevan vähennykseen oikeuttavan opintolainan 2 500 euroa ylittävästä määrästä. Vähennys tehdään vuosittain lyhennysvuoden verosta ja menettelyä jatketaan, kunnes enimmäismäärän mukainen vähennys on käytetty.

Oikeus opintolainavähennykseen verotuksessa alkaa tutkinnon suorittamisvuotta seuraavana vuonna ja jatkuu seuraavan kymmenen vuoden ajan. Ennen tutkinnon suorittamista tai tutkinnon suorittamisvuonna tehdyt opintolainan lyhennykset eivät siis oikeuta opintolainavähennykseen verotuksessa.

Verovelvollinen voi saada vähennyksen aikaisintaan valmistumisvuotta seuraavan vuoden verotuksessa. Verohallinto myöntää vähennyksen vuosittain niiden opintolainan lyhennysten perusteella, jotka opintolainavähennykseen oikeutettu verovelvollinen on maksanut tutkintonsa suorittamisvuotta seuraavana kymmenenä vuotena. Vuosittain myönnettävä opintolainavähennyksen määrä vastaa verovelvollisen kyseisenä vuonna maksamien opintolainan lyhennysten määrää.

Jos myönnetyn opintolainavähennyksen määrä on suurempi kuin verovelvolliselle verovuonna määrättyjen verojen määrä, erotuksen perusteella verovelvolliselle syntyy **opintolainavähennyksen veroalijäämä**, joka vähennetään verovelvolliselle seuraavina vuosina määrätyistä veroista enintään 10 verovuoden aikana sitä mukaa kuin veroa määrätään. Opintolainavähennyksen veroalijäämät vähennetään ennen verovuoden lyhennysten perusteella myönnettävää opintolainavähennystä siinä järjestyksessä kuin ne ovat syntyneet. Opintolainavähennyksen veroalijäämä vähennetään enintään tutkinnon suorittamisvuotta seuraavan 15 vuoden aikana.

Opintolainavähennys tehdään ensisijaisesti valtion tuloverosta (ansiotuloista ja pääomatuloista suoritettavista veroista verojen määrien suhteessa). Siltä osin kuin vähennys ylittää valtion tuloveron määrän, se tehdään kunnallisverosta, vakuutetun sairausvakuutusmaksusta ja kirkollisverosta näiden verojen suhteessa. Vähennys tehdään tuloverosta tehtävien muiden vähennysten sekä tuloverolain 131 ja 131 a §:ssä tarkoitettujen alijäämähyvitysten jälkeen.

Sovellettava lainkohta (TVL 1535/1992 127 e §)

1.8. Ratkaiseminen

Päätöksen oikeudesta opintolainavähennykseen ja opintolainavähennyksen enimmäismäärästä tekee Kela (Itäinen opintotukiryhmä). Yleensä päätös tehdään viran puolesta eli ilman hakemusta korkeakouluilta ja pankeilta saatujen tietojen perusteella.

Huomaa seuraava poikkeus:

- Ulkomailla korkeakoulututkinnon suorittaneen on ilmoitettava suorittamansa tutkinto Kelaan.

1.8.1. Käsittelypaikka

[Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat](#)

[Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat](#)

[Muutoksenhaku-, takaisinperintä- ja väärinkäytösasiat](#)

Käsittelypaikalla tarkoitetaan tässä ohjeessa etuusasian valmistelu- ja ratkaisupaikkaa.

Etuusasian valmistelu ja ratkaiseminen tapahtuvat pääsääntöisesti asiakkaan kotikunnan mukaan määräytyvässä vakuutuspiirissä. Hakemus voidaan valmistella ja ratkaista myös muussa kuin kotikunnan mukaan määräytyvässä vakuutuspiirissä siten, kun siitä on erikseen sovittu. Esimerkiksi tiettyjen etuuksien tai asiakasryhmien valmistelu- ja ratkaisutoiminta on keskitetty Kelassa. Lue tarkemmin poikkeavista käsittelypaikoista kyseisen etuuden ohjeista.

Kotikunnan mukaan määräytyvä vakuutuspiiri

Kelan etuusjärjestelmien toiminta pohjautuu henkilön toimistotietoon. Toimisto määräytyy yleensä henkilön väestötietojärjestelmän (VTJ) vakituisen asuinkunnan ja postinumeron mukaan. Jos henkilölle rekisteröidään Kelassa poikkeava toimisto, myös vakuutuspiiri voi muuttua.

Toimisto ja vakuutuspiiri näkyvät henkilön Henkilön tietojen kyselyllä (HEKY) (Henkilön tietojen kysely HEKY > Henkilön yleistiedot > Kunta- ja toimistotiedot).

Vakuutuspiirin vaihtuminen

Jos henkilö muuttaa toiseen vakuutuspiiriin, vastuuyksikkötiedot muodostuvat etuusjärjestelmiin yleensä ohjelmallisesti. Tarvittaessa tulee kuitenkin tehdä henkilötietomuutokset HEMU-aloitusvalikon kautta. Lue lisää henkilön yleistietojen muutoksista.

Vakuutuspiiriin tulee siirtää asiakasta koskevat vireillä olevat asiat uuteen vakuutuspiiriin käsiteltäviksi.

Muutolla toiseen vakuutuspiiriin voi olla vaikutusta myös maksussa oleviin Kelan etuuksiin. Esimerkiksi jos henkilö saa asumistukea, tulee hänelle muuton vuoksi lähettää tarkistushakemus.

Vakuutuspiirit voivat keskenään sopia asian käsittelyn siirrosta, jos henkilö esittää, että tietty häntä koskeva etuusasia käsiteltäisiin jossakin muussa toimipaikassa tai vakuutuspiirissä kuin siinä, jossa hänen asiansa normaalin työnkulun mukaan käsiteltäisiin. Lue lisää vakuutuspiirin vaihtamisesta kohdasta Kunta- ja toimistotiedot.

Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat

Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat valmistellaan ja ratkaistaan keskitetysti. Lue lisää turvakieltoasiakkaiden ratkaisutyön keskittämisestä kohdasta Turvakielto.

Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat

Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat valmistellaan ja ratkaistaan keskitetysti. Lue lisää vankila-asioiden ratkaisutyön keskittämisestä ohjeesta [Vankilassaolo ja Kelan etuudet](#) sekä prosessikuvauksesta [Vankilailmoitusten käsittely](#).

Muutoksenhaku-, takaisinperintä- ja väärinkäytösasiat

Muutoksenhakuasia

Muutoksenhakuasia käsitellään siinä yksikössä, joka on antanut valituksenalaisen päätöksen.

Takaisinperintä

Kotivakuutuspiiri, etuuden vastuuyksikkö tai muu erikseen sovittu vakuutuspiiri ratkaisee liikaa maksetun etuuden takaisinperinnän, antaa siitä päätöksen ja vastaa päätöksestä sen lainvoimaiseksi tulon saakka. Lue lisää takaisinperintäpäätöksen antopaikasta.

Kotivakuutuspiiri ja etuuden vastuuyksikkö vastaavat myös perintätoimenpiteistä Perintäkeskuksen vastuulle siirtymiseen saakka.

Kelan perintäkeskuksessa hoidetaan erääntyneiden saatavien perintä keskitetysti. Saatava katsotaan erääntyneeksi, kun sen takaisinperinnästä annettu päätös on tullut lainvoimaiseksi eikä asiakas ole maksanut saatavaa sovitulla tavalla. Perintäkeskus hoitaa perintätoimenpiteet sellaisten etuuksien osalta, joiden takaisinmaksua seurataan ohjelmallisesti YHTE-takaisinperintäjärjestelmässä.

Etuuden vastuuyksikkö huolehtii pääsääntöisesti RAKE- järjestelmän perinnöistä.

Perintäkeskus

Perintäkeskuksessa hoidetaan elatusapuvelan, etuuksien perinnän ja takausvastuusaatavien perintä. Perintäkeskuksessa hoidetaan myös muita täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä kuten velkajärjestelyt ja -sovinnot, kuolinpesältä ja sen osakkailta perimiset sekä täytäntöönpanon lopettamista ja jatkamista koskevat päätökset (ns. toivottomat perinnät). Perintäkeskus hoitaa sekä Suomessa että ulkomailla asuviin velallisiin kohdistuvat perintätoimet.

Lue lisää saatavien perinnästä.

Väärinkäytösepäily

Useimmiten epäily väärinkäytöksestä syntyy liikamaksun havaitsemisen yhteydessä. Kelan maksamaan etuuteen kohdistuvan väärinkäytösepäilyn selvittäminen aloitetaan Kelan vakuutuspiirissä. Myös työpaikkakassa selvittää myöntämässään etuudessa esiin tulleen väärinkäytösepäilyn, kuten myös Perintäkeskus myöntämässään maksuvapautuksessa. Useamman vakuutuspiirin alueella tehdyksi epäillyn väärinkäytöksen selvittämisestä neuvotellaan asianomaisten vakuutuspiirien kesken. Yhteisten palvelujen Lakipalveluryhmän asiantuntija päättää tutkintapyyntöä tekemisestä tai päättää siitä, että tutkintapyyntöä ei kyseessä olevassa tapauksessa tehdä.

Lue lisää väärinkäytösepäilyn tunnistamisesta.

Lue myös [väärinkäytöksistä](#).

1.8.1.1. Vastuuyksikkö

Opiskelijan opintolainavähennysoikeuden käsittelee aina **Kelan itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmä**, joka on opintolainavähennyksen ja opintolainahyvityksen keskitetty vastuuyksikkö.

1.8.2. Esteellisyydestä

Hallintolaisissa säädettyjä virkamiesten esteellisyysperusteita sovelletaan Kelan toimihenkilöihin. Lue lisää esteellisyydestä sekä käsittely- ja läsnäolokiellosta.

1.8.2.1. Käsittely- ja ratkaisukielto

Jos olet esteellinen, **et saa käsitellä tai ratkaista asiaa etkä olla läsnä asiaa käsiteltäessä**, jottei läsnäolosi vaikuta asian käsittelyyn.

Lue lisää esteellisyydestä.

1.8.2.2. Esteellisyden toteaminen

Sinun on ensisijaisesti **itse** havaittava ja todettava oma esteellisytesi.

Jos **asiakas** esittää **väitteen** asiaa käsittelevän toimihenkilön esteellisyydestä, väitteeseen on viipymättä otettava kanta ja esteellisyysasia ratkaistava.

Lue lisää esteellisyyden ratkaisemisesta.

1.8.3. Kuuleminen

Kuuleminen merkitsee tilaisuuden varaamista asiakkaalle esittää oma käsityksensä asiasta ennen ratkaisua.

Lue lisää kuulemisesta.

1.8.3.1. Milloin asiakasta on kuultava?

Lue lisää milloin asiakasta on kuultava ja milloin asiakasta ei tarvitse kuulla.

1.8.3.2. Miten kuullaan?

Lue miten asiakasta kuullaan ja päämiehen ja edunvalvojan tai huoltajan kuulemisesta sekä suullisesta vaatimuksesta ja selvityksestä.

1.8.4. Päätöksen antaminen

Etuuspäätökset ovat **hallintopäätöksiä**. Hallintopäätöksellä tarkoitetaan viranomaisen hallintoasiassa tekemää ratkaisua, jolla on asian käsittelyn päättävä vaikutus.

Hakijalle tulee yleensä antaa kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, lakkauttamisesta, tarkistamisesta, oikaisemisesta ja takaisinperinnästä. Kun päätös on kirjallinen, asiakas saa tietoonsa päätöksen perustelut ja hän voi harkintansa mukaan valittaa päätöksestä.

Lue etuuskohtaisista ohjeista, kuinka päätöksen antamisessa menetellään etuudensaajan, lapsen tai edunvalvojan kuolemantapauksessa. Lue myös hallintolain soveltamisen ohjeista [edunvalvonnan päättymisestä etuudensaajan tai edunvalvojan kuoleman johdosta](#). Silloin, kun annat päätöstä etuudensaajan tai lapsen kuoleman vuoksi, lisää päätökseen sopivaan kohtaan pahoittelu, esim. *Osanottomme menetyksenne johdosta*. Mikäli asiaa on jo aiemmin pahoiteltu Kelan taholta kirjallisesti, ei osanottoa ole enää syytä uudelleen ilmaista päätöksessä tai kirjeessä.

Silloin, kun on kyse indeksitarkistuksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta, päätös annetaan vain pyynnöstä.

Lainmuutoksen yhteydessä voidaan säätää erikseen siitä, annetaanko lainmuutoksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta päätös. Kun etuus tarkistetaan viran puolesta lainmuutoksen vuoksi, ei tarkistuksesta aina anneta päätöstä muutoin kuin etuudensaajan pyynnöstä.

Etuuspäätös annetaan pääsääntöisesti lopullisena ja siihen voi hakea muutosta siten, kuin etuuslainsäädännössä on säädetty. Tietyissä tilanteissa päätös tulee kuitenkin antaa väliaikaisena.

Päätöksen antamisesta väliaikaisena kerrotaan etuuskohtaisissa ohjeissa, muutoksenhaku-ohjeessa ja päätöksen oikaisu ja poistaminen -ohjeessa.

Etuuspäätökset annetaan maksutta.

Päätökset annetaan suomeksi tai ruotsiksi väestötietojärjestelmästä saatavan asiakkaan kielitiedon perusteella.

Etuuskohtaisissa ohjeissa on kerrottu, kenelle päätös tulee antaa.

Lue lisää myös asiaratkaisu vai tutkimatta jättäminen, päätöksen muoto ja sisältö ja päätöksen perusteleva.

1.8.4.1. Päätöksen antaminen eräajossa

Kun henkilö on suorittanut korkeakoulututkinnon suomalaisessa oppilaitoksessa tai ilmoittanut ulkomailla suoritetusta korkeakoulututkinnosta, Kela tutkii viran puolesta opiskelijan oikeuden opintolainavähennykseen.

Opintolainavähennysoikeuden tutkimiseksi suoritetaan eräajo neljä kertaa vuodessa (tammi-, maaliskuu-, touko- ja lokakuussa). Tapaukset poimitaan tutkittavaksi ensimmäiseen mahdolliseen eräajoon, kun on saatu tiedot oppilaitoksesta korkeakoulututkinnon suorittamisesta ja pankilta tutkinnon suorittamislukukauden lopun lainamäärästä.

Jos oikeutta ei pystytä käsittelemään eräajossa, Itäinen opintotukiryhmä ratkaisee asian tapahtumakäsittelyssä Oiwa-työn perusteella. Kun asia ratkaistaan tapahtumakäsittelyssä Oiwa-työn perusteella (opintolainavähennystä ei ole haettu), opiskelijalle annetaan hylkäävä päätösehdotus, jos vähennysoikeutta ei myönnetä tutkinnon suorittamisajan tai lainamäärän vuoksi. Päätösehdotus voidaan antaa tapahtumakäsittelyssä siten, että käsitelijä rekisteröi (rastittaa) Muu asia -tiedon Hakeminen-näytöllä.

- Opintolainavähennysoikeus ratkaistaan tapahtumakäsittelyssä, jos opiskelijalla on maksuhistoriatietoja korkeakouluopintoihin ajalta ennen ohjelmallisesti päätettyä ensimmäisten korkeakouluopintojen aloituspäivää.

Jos tutkinnon suorittaminen on aloitettu 1.8.2005 tai sen jälkeen, opiskelijalle annetaan päätös tai päätösehdotus opintolainavähennysoikeudesta. Myönteinen päätös annetaan opiskelijaa kuulematta. Kielteisenä päätöksenä annetaan hylkäävä päätösehdotus. Opiskelija voi pyytää kielteisen päätösehdotuksen uudelleen käsittelyä valituksen tekemiseen varatussa määräajassa.

Päätöstä tai päätösehdotusta ei kuitenkaan anneta, jos

- suoritettuna tutkinnon perusteella ei voi olla oikeutta lainavähennykseen (suorittanut alemman korkeakoulututkinnon ja oikeus myös ylempään)
- opintolainavähennysoikeus on jo aiemmin suoritettuna tutkinnon perusteella käytetty. Lainavähennysoikeus tulee käytetyksi ensimmäisen vähennyksen oikeuttavan tutkinnon suorittamisen yhteydessä, vaikka opiskelija ei olisikaan nostanut opintolainaa tämän suorittamisen aikana.
- opiskelijalla ei ole ollut opintolainaa huomioon otettavien korkeakouluopintojen aikana. Päätösehdotus annetaan, vaikka lainaa ei olisi enää tutkinnon suorittamislukukauden viimeisenä päivänä (opiskelija on itse tai Kela on takaajana maksanut kaikki opintolainat ennen tutkinnon suorittamislukukauden loppua).
  - Vuoden 2017 syyskuun loppuun asti opiskelijan opintolainaa tutkittiin opintolainavähennyksessä 31.7.2005 lukien koko ajalta. Jos opiskelijalla oli ollut opintolainaa 31.7.2005 tai sen jälkeen, hänelle annettiin päätösehdotus, vaikka hänellä ei ollut opintolainaa korkeakouluopintojen aikana.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 16 f §)

1.8.4.2. Päätös uudelleenkäsittelypyynnön perusteella

Opiskelijalle annetaan opintolainavähennyseräajossa hylkäävä päätösehdotus, jos opiskelija on suorittanut tutkinnon, jonka perusteella lainavähennysoikeus tulee käytetyksi, mutta opiskelija ei ole oikeutettu lainavähennykseen sen perusteella, että

- tutkintoa ei ole suoritettu määräajassa tai
- vähennykseen oikeuttava opintolainan määrä on liian pieni.

Hylkäävään päätösehdotukseen tyytymätön voi pyytää päätösehdotuksen uudelleen käsittelyä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätösehdotuksen liitteenä on ohje uudelleenkäsittelypyynnön tekemisestä "Miten teen päätösehdotuksen uudelleenkäsittelypyynnön?".

Uudelleenkäsittelypyyntö tehdään kirjallisesti vapaamuotoisesti. Uudelleenkäsittelypyynnön voi tehdä Kelan asiointipalvelussa Viestit-toiminnolla (Opiskelijan tuet > Opintolainavähennys) tai opiskelija voi toimittaa sen mihin tahansa Kelan toimistoon tai postitse Kelaan.

Uudelleenkäsittelypyynnössä opiskelija voi esittää uutta selvitystä lainamäärästä tai tutkinnon suoritusajasta. Tutkinnon suoritusaikaan vaikuttavia pidennysperusteita ei oteta huomioon viran puolesta, vaan opiskelijan tulee esittää pyyntö näiden seikkojen huomioimisesta.

Opintojen viivästymisen syinä hyväksytään:

- varusmies-, siviili- tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaminen. Opiskelijan on selvitettävä palveluksessaolopäivät (esimerkiksi kopio sotilaspasista tai palvelustodistuksesta)
- oman lapsen hoitaminen. Opiskelijan on ilmoitettava äitiys-, isyys- tai vanhempainrahakaudet (todistusta ei tarvita).
- oma sairaus. Opiskelijan on ilmoitettava sairauspäivärahopäivät taikka täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavat kuntoutustuki-, eläke- tai korvausajat.

Lue lisää [tutkinnon suoritusaikaa pidentävien hyväksyttävien olosuhteiden huomioon ottamisesta](#) ja selvittämisestä.

Uudelleenkäsittelypyynnön perusteella Kela antaa opiskelijalle myönteisen tai kielteisen päätöksen opintolainavähennyksestä. Tästä päätöksestä opiskelijalla on normaali valitusoikeus.

Ks. opintotuen muutoksenhaun etuusohjeesta, miten toimitaan, jos hylkäävään päätösehdotukseen saapuu uudelleenkäsittelypyyntö tai valitus myöhemmin kuin 30 päivän kuluessa.

1.8.4.3. Päätös hakemuksen perusteella

Eräiden ryhmien opintolainavähennysoikeutta ei voida tutkia viran puolesta, vaan heidän tulee hakea lainavähennysoikeutta. Lue lisää opintolainavähennysoikeuden hakemisesta Opintolainavähennys -> Hakeminen.

Jos opiskelija hakee opintolainavähennystä hakemuslomakkeella (tai muulla tavoin esimerkiksi asiointipalvelun Viestit-toiminnolla), Kelan itäisen vakuutuspiiriin opintotukiryhmä

- tarkistaa ja rekisteröi tutkinto- ja opiskelutiedot, jos tutkintoa ei ole tietojärjestelmässä, ja
- rekisteröi hakemuksen vireille.

Jos opiskelija hakee opintolainavähennystä, hänelle on aina annettava päätös. Opintolainavähennyspäätös on annettava, vaikka tutkinto ei ole vähennyksen piiriin kuuluva tutkinto, vaikka vähennysoikeus on jo aiemmin käytetty tai vaikka opiskelijalla ei ole opintolainaa.

Hakemuksen perusteella vähennysoikeus ratkaistaan yleensä tapahtumakäsittelyssä. Asia voidaan ratkaista myös eräajossa poistamalla hakemuksen vireilläolotiedot, mutta vasta sitten, kun tutkintotieto on opiskelutiedoissa. Eräajossa annettavassa päätöksessä tai päätösehdotuksessa on tällöin päätösteksti siitä, että oikeus opintolainavähennykseen on tutkittu ilman hakemusta, eikä siinä ole hakemuksesta kertovia päätöstekstejä. Tämä tulee kertoa opiskelijalle esimerkiksi asiakaskirjeellä.

Kun oikeus opintolainavähennykseen ratkaistaan hakemuksen perusteella tapahtumakäsittelyssä eikä vähennysoikeutta myönnetä, opiskelijalle annetaan yleensä hylkäävä päätös. Hylkäävää päätösehdotusta ei ole välttämätöntä käyttää, koska esimerkiksi tutkinnon suorittamisaikaa pidentäneet olosuhteet on kysytty opintolainavähennyksen hakemuslomakkeessa. Hylkäävä päätös voidaan siis antaa myös silloin, kun vähennysoikeutta ei myönnetä tutkinnon suorittamisajan tai lainamäärän vuoksi.

Vähennysoikeudesta voi kuitenkin antaa hakemuksen perusteella hylkäävän päätösehdotuksen, jos sen antamiselle on käsittelijän mielestä erityisiä perusteita. Käsittelijä voi tällöin rekisteröidä Muu asia -tiedon Hakeminen-näytöllä ja ratkaista asian tapahtumakäsittelyssä.

Jos opintolainahyvityksen piiriin kuuluva hakee opintolainavähennystä (tai päinvastoin), asia ratkaistaan aina tapahtumakäsittelyssä ja opiskelijalle annetaan hylkäävä päätös vähennyksestä. Samalla tutkitaan opiskelijan oikeus opintolainahyvitykseen. Opiskelijan tilannetta voidaan selvittää hänelle puhelimitse, Viestit-palvelun avulla tai asiakaskirjeellä. Jos opiskelijalle voidaan myöntää opintolainahyvitys, se tehdään ilman uutta hakemusta. Mikäli kyse on hyvityksen myöntämisestä alemman korkeakoulututkinnon perusteella, varmista asia opiskelijalta.

1.9. Ilmoitusvelvollisuus

Opiskelutiedot

Oppilaitosten tietojen osalta käytetään opintotuen seurannassa oppilaitoksilta saatavia valinta-, vastaanotto-, läsnäolo- ja poissaolo- sekä valmistumistietoja. Kela saa korkeakouluilta valmistumistiedot Suomessa suoritetuista korkeakoulututkinnoista, niiden tasosta ja laajuudesta sekä aloituspäivistä ja suorituspäivistä.

Ulkomaisessa korkeakoulussa opiskelleen on toimitettava tiedot suoritetusta tutkinnosta ilmoituslomakkeella [OT 29](#). Kelan itäisen vakuutuspiiriin opintotukiryhmä rekisteröi ilmoitetut tutkintotiedot tietojärjestelmään.

Lainatiedot

Pankit toimittavat opintotukilain mukaisten valtion takaamien opintolainojen lainatiedot Kelalle.

- lukukauden viimeisen päivän lainasaldo
  - tilanne 31.7. toimitetaan 10.10.
  - tilanne 31.12. toimitetaan 10.3.
- korkojen pääomistustiedot (15.6. ja 15.12. tasoisina)
- vuosittaiset opintolainojen lyhennykset

EU- tai Eta-valtion tai Ahvenanmaan opintotukijärjestelmän mukaista opintolainaa nostaneiden opiskelijoiden on toimitettava Kelalle selvitys siitä, että hänellä on opintotukilain mukaista opintolainaa vastaavaa lainaa. Lisäksi hänen tulee toimittaa selvitys opintolainan määrästä sekä lainan lyhennyksistä. Lue lisää toimitettavista selvityksistä kohdasta opintolainavähennyksen [Hakeminen](#) (Hakemuksen liitteet).

Verohallinto

Opiskelijan ei tarvitse itse ilmoittaa opintolainavähennysoikeudestaan verohallinnolle, vaan Kela ilmoittaa verohallinnolle opintolainavähennykseen oikeutetut henkilöt ja opintolainavähennyksen enimmäismäärän.

Kela toimittaa verohallinnolle myös opintolainavähennykseen oikeutettujen lainansaajien opintolainojen lyhennystiedot. Lyhennystiedot toimitetaan enintään valmistumista seuraavalta kymmeneltä vuodelta. Jos verohallinto on ilmoittanut Kelalle, että opintolainavähennyksen enimmäismäärä on käytetty loppuun, Kela ei enää tämän jälkeen toimita lyhennystietoja verohallinnolle.

1.10. Päätöksen oikaisu ja poistaminen

Kaikille etuuksille yhteinen Päätöksen oikaisu ja poistaminen.

1.11. Muutoksenhaku

Myönteisissä ja hylkäävissä opintolainavähennyspäätöksissä on valitusosoitus.

Opiskelijalle annetaan hylkäävä päätösehdotus, jos opiskelija on suorittanut tutkinnon, jonka perusteella lainavähennysoikeus tulee käytetyksi, mutta opiskelija ei ole oikeutettu lainavähennykseen sen perusteella, että

- tutkintoa ei ole suoritettu määräajassa tai
- vähennykseen oikeuttava opintolainan määrä on liian pieni.

Hylkäävään päätösehdotukseen tyytymätön voi pyytää päätösehdotuksen uudelleen käsittelyä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Uudelleenkäsittelypyynnön perusteella Kelan itäisen vakuutuspiirin opintotukiryhmä antaa opiskelijalle myönteisen tai kielteisen päätöksen opintolainavähennyksestä. Tästä päätöksestä opiskelijalla on normaali valitusoikeus.

Lue lisää uudelleenkäsittelypyynnöstä kohdasta Päätös uudelleenkäsittelypyynnön perusteella.

Kaikille etuuksille yhteinen Muutoksenhaku-ohje.

Sovellettava lainkohta (OTL 65/1994 16 f §)